

CONSILIUL AUDIOVIZUALULUI AL REPUBLICII MOLDOVA

DECIZIA nr. 280

din 15 septembrie 2023

Cu privire la rezultatele controlului efectuat în temeiul Deciziei Consiliului Audiovizualului nr. 246 din 11.08.2023

Prin Decizia Consiliului Audiovizualului (în continuare – CA) nr. 246 din 11.08.2023, a fost dispus controlul modului de reflectare a subiectului privind desemnarea noii componente a Comitetului Executiv al UTA Găgăuzia, pe data de 04 august 2023, în principalele buletine de știri ale serviciilor media audiovizuale de televiziune „Exclusiv TV”, „Moldova-1”, „TV8” și „Orizont TV”, conform articolului 13 din Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018 (în continuare – CSMA).

În cadrul ședinței publice din 15 septembrie 2023, membrii CA, prin consens, au acceptat solicitarea furnizorului serviciului media audiovizual de televiziune „Orizont TV” de amânare a examinării rezultatelor controlului din motiv că necesită mai mult timp ca să-și prezinte argumentele.

În conformitate cu prevederile art. 75 alin. (4) lit. a) și art. 83 alin. (3) lit. a) din CSMA, CA a efectuat controlul principalelor buletine de știri ale serviciilor media audiovizuale de televiziune „Exclusiv TV”, „Moldova-1” și „TV8” prin prisma respectării prevederilor art. 13 din CSMA.

Rezultatele controlului efectuat au atestat următoarele:

Exclusiv TV

Pe data de 04 august 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „Exclusiv TV”, în cadrul principalului buletin de știri „Știri Exclusiv TV” de la ora 18:00:00 (durata buletinului – 40 min. 38 sec), a difuzat un subiect cu denumirea „Tensiuni politice la Comrat”, în care a fost reflectată desemnarea noii componente a Comitetului Executiv al UTA Găgăuzia. Durata subiectului a constituit 2 minute.

Subiectul începe în felul următor:

Prezentatoarea (18:17:40): „Tensiuni între puterea legislativă și cea executivă din autonomia găgăuză. Adunarea Populară a refuzat repetat să aprobe componența Comitetului Executiv, selectat și prezentat de noul bașcan, Evghenia Guțul. Cauza ar fi încălcarea procedurilor de desemnare, dar și necunoașterea limbii găgăuze de către mai mulți candidați.”

Voiceover (18:18:02): „Adunarea Populară s-a convocat, astăzi, din nou, pentru a încerca să aprobe componența Comitetului Executiv, condus de Evghenia Guțul. Întrunirea s-a desfășurat pe fundalul unui nou protest al susținătorilor noului bașcan. În același timp discuțiile au fost tensionate, iar noua guvernatoare le-a amintit deputaților locali că echipa sa a fost selectată de o comisie internațională, dar nu fără implicarea lui Ilan Șor, sub protecția căruia bașcana a câștigat alegerile.”

În continuare, urmează poziția Evgheniei Guțul față de situația creată:

Evghenia Guțul, direct (18:18:30): „Eu am o echipă de profesioniști, pe care împreună cu Ilan Șor și o comisie internațională am format-o. Dați-ne o șansă să demonstrăm cine suntem. Ajunge să ne certăm, trebuie să ne unim. Asupra noastră se fac presiuni puternice din partea Chișinăului.”

De asemenea, a fost inserată și opinia lui Dmitri Constantinov, președintele Adunării Populare a UTA Găgăuzia:

Dmitri Constantinov, direct (18:19:05): „Potrivit legislației, ea a inclus în structură prim-viceguvernatorul, viceguvernatorii și președinții administrațiilor, dar acolo este permis doar administrațiile. Până la limba găgăuză nici nu am ajuns.”

Reporterul: „Când o să ajungeți?”

Dmitri Constantinov: „Atunci când vom încheia cu componența.”

Concomitent, a fost introdusă și opinia lui Pavel Verejan, viceguvernatorul numit al Găgăuziei și fostul primar de Orhei, exprimată indirect:

Voiceover (18:19:27): „În același timp, viceguvernatorul numit al autonomiei găgăuze, fostul primar de Orhei, Pavel Verejan, a amintit că Adunarea Populară ar putea fi dizolvată, dacă va continua să respingă propunerea guvernatoarei Guțul.”

Prin urmare, serviciul media audiovizual de televiziune „Exclusiv TV” nu a admis încălcări ale art. 13 din CSMA.

„Moldova-1”

Pe data de 04 august 2023, serviciul media audiovizual public de televiziune „Moldova-1”, în cadrul principalului buletin de știri „Mesager” de la ora 21:00:19 (durata buletinului – 49 min. 55 sec.), a difuzat un subiect cu denumirea „Guțul, respinsă din nou”, în care a fost reflectată desemnarea noii componente a Comitetului Executiv al UTA Găgăuzia. Durata subiectului a constituit 04 min. 30 sec.

Subiectul a început cu următoarele afirmații ale prezentatoarei:

Prezentatoarea (21:01:37): „Adunarea Populară de la Comrat a respins din nou oficiul bașcanei Evghenia Guțul. 16 membri au votat împotriva. Formațiunea dizolvată „ȘOR” a organizat proteste în timpul ședinței. De această dată nu necunoașterea limbii găgăuze de către oamenii lui Șor a fost problema, ci alte greșeli de procedură.”

Voiceover (21:01:58): „Ședința Adunării Populare a început la ora unsprezece, deși comisia de lingvistică din Autonomie a dat termen bașcanei până astăzi să prezinte alte candidaturi în locul celor 7 care au picat testul. Evghenia Guțul a venit cu aceeași echipă. Cu o oră înaintea începerii ședinței, în fața clădirii Comitetului Executiv s-au adunat mai mulți manifestanți. Asta, deși primarul de la Comrat a solicitat ca protestul să se desfășoare în piața centrală a orașului. Aleșii locali au solicitat bașcanului să vorbească cu manifestanții.”

Aleșii locali (21:02:28): „La noi este anunțat cod portocaliu de caniculă [...] Eu vă rog cereți oamenilor să plece. Noi și așa reprezentăm oamenii [...] Eu vă mai rog încă odată, ieșiți în fața mulțimii. Dumneavoastră purtați personal responsabilitate pentru viața fiecăruia dintre ei.”

În replică, Evghenia Guțul a afirmat următoarele:

Evghenia Guțul (21:03:24): „Acești oameni stau afară, stimați deputați, nu din motiv că eu i-am chemat, ci pentru că ei sunt nevoiți să vină aici.”

Ulterior, au fost difuzate imagini cu protestatarii din centrul Comratului. Unii din ei, fiind întrebați de către jurnaliști pentru care motiv au venit, au răspuns următoarele:

Protestatar (21:03:41): „M-a telefonat un prieten și mi-a zis să vin aici în piață, la un protest. Eu nu știu de ce.”

Protestatoare (21:03:52): „Ne-au spus să venim și am venit. Nu am idee ce se întâmplă, știu că trebuie să-l susținem pe bașcanul nostru, altceva nu știu.”

Protestatar (21:04:08): „Vrem dreptate. Dacă poporul și-a ales bașcanul, atunci acela trebuie să fie și tot ea trebuie să decidă ce echipă să aibă.”

Voiceover (21:04:34): „Rând pe rând, în fața mulțimii au ieșit mai mulți protestatari, unul dintre care s-a dovedit a fi un contra-manifestant. Acesta a fost huiduit de oameni.”

Contra-manifestant (21:04:42): „Oamenii sunt mințiți de acest Șor. A mințit că vom avea pensii și altele. Eu singur am auzit când Șor a zis că nimeni din Orhei nu va fi, dar uitați-vă acum. Aici găgăuzii trebuie să lucreze, doar găgăuzii, ei trebuie să trăiască bine cu moldovenii.”

Voiceover (21:05:09): „Ședința Adunării Populare a durat o oră și jumătate, dar aleșii locali nu au ajuns la niciun consens. Motivul ar fi altul, decât picarea testului la limba găgăuză. Mai degrabă ar fi vorba de structura propusă de Guțul.”

Președintele Adunării Populare, Dmitrii Constantinov a precizat următoarele în legătură cu structura propusă de Evghenia Guțul:

Dmitrii Constantinov (21:05:21): „E cu greșeli, ea trebuie să o corecteze.”

Voiceover (21:05:24): „Constantinov a mai precizat că la subiectul privind cunoașterea limbii găgăuze nu s-a ajuns astăzi. Amintim că săptămâna trecută Adunarea Populară de la Comrat a refuzat să introducă pe ordinea de zi aprobarea echipei Comitetului Executiv al Evgheniei Guțul. Motivul a fost că 7 dintre candidații înaintați anterior de Guțul au picat testul la limba găgăuză, iar bașcanei i s-a oferit termen până la sfârșitul acestei săptămâni să propună alți candidați în locul celor care nu au fost admiși de comisia lingvistică. Printre candidații care nu cunosc găgăuza se numără primarul orașului Orhei, Pavel Verejanu, și fostul șef al Centrului Național de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească, Boris Golovin.”

Prin urmare, serviciul media audiovizual public de televiziune „Moldova-1” nu a admis încălcări ale art. 13 din CSMA.

„TV8”

Pe data de 04 august 2023, serviciul media audiovizual de televiziune „TV8”, în cadrul principalului buletin de știri „Știrile TV8” de la ora 19:00:00 (durata buletinului – 48 min. 14 sec.), a difuzat un subiect cu denumirea „Nici azi nu au aprobat Executivul”, în care a fost reflectată desemnarea noii componente a Comitetului Executiv al UTA Găgăuzia. Durata subiectului a constituit 04 min. 30 sec.

În debutul știrii, prezentatoarea a făcut următoarele afirmații:

Prezentatoarea (19:01:26): „Nici azi protestele organizate de fugarul Ilan Șor la Comrat nu au influențat decizia deputaților din Adunarea Populară a Găgăuziei. Proiectul privind aprobarea Comitetului Executiv nici nu a ajuns pe ordinea de zi. Președintele Adunării a invocat nereguli la întocmirea listei. Ca de obicei, Evghenia Guțul nu a reacționat, iar Ilan Șor a scris o postare pe Facebook că deputații locali pun propriile interese în capul mesei.”

În continuare, în cadrul reportajului au fost introduse imagini cu schimburi de replici dintre aleșii locali din cadrul Adunării Populare a Găgăuziei, iar voiceover-ul a făcut unele declarații, după cum urmează:

Voiceover (19:02:13): „Subiectul privind aprobarea Comitetului Executiv nici nu a fost introdus pe ordinea de zi a Adunării Populare de la Comrat. La finalul ședinței, președintele Dmitrii Constantinov a explicat că au fost depistate nereguli la întocmirea listei, iar noua bașcană ar trebui să le corecteze.”

Dmitrii Constantinov (19:02:29): „Bașcana a inclus adjuncții în listă, nu și administrația. Trebuie să fie doar administrația. Până la limba găgăuză noi nu am ajuns.”

Voiceover (19:02:47): „Întrunirea de azi nu s-a lăsat fără incidente. Activista din regiune, Maria Cupcini, a fost la un pas de a-l lua la bătaie pe unul dintre deputații locali care insistă ca Comitetul Executiv să fie aprobat la ședința de azi. De fapt, la ușă s-au adunat mai mulți oameni care insistau ca legea să fie respectată.”

În acest sens, și-au exprimat poziția și două persoane prezente la intrarea în sala ședinței:

Activistă locală (19:03:19): „Această componentă nu este competentă. Mulți au fost concediați pentru abateri grave și acum stau aici. Noi vrem să scăpăm de infractori și peste doi ani îi primim înapoi. Ce se va schimba? Nimic. Să vină oameni cu idei noi.”

Activist local (19:03:41): „Noi am venit să apărăm respectul și autonomia găgăuză pe care am creat-o acum 30 de ani. Scrie foarte clar că limba găgăuză este obligatorie pentru aprobarea Comitetului Executiv.”

Voiceover (19:03:59): „În tot acest timp, afară, oamenii aduși organizat de oligarhul fugar Ilan Șor scandalu lozinci împotriva Adunării Populare a Găgăuziei.”

Protestatari (19:04:22): „Nu contează limba găgăuză. Dacă știu limba rusă, pot să lucreze [..] Orice lege are excepțiile sale. Se poate de ales acești oameni, care lucrează și vor lucra pentru Găgăuzia.”

În această ordine de idei, este inserată și opinia lui Dmitrii Constantinov, care a făcut următoarele afirmații:

Dmitrii Constantinov (19:04:41): „Eu nu cred că ei au venit din propria inițiativă.”

Jurnalist: Oamenii spun că Șor vrea să conducă autonomia. Sunteți de acord?”

Dmitrii Constantinov: „Nu. Șor dacă vrea să conducă Găgăuzia, el trebuie să vină aici, să fie ales ori bașcan ori deputat local. Doar așa.”

Voiceover (19:05:04): „În mulțime erau și contra-protestatari care s-au luat la ceartă cu simpatizanții lui Ilan Șor.”

Contra-protestatar (19:05:09): „Numai găgăuzii trebuie să lucreze aici, care să trăiască bine cu moldovenii. Nu ne trebuie Șor.”

Voiceover (19:05:20): „Într-o postare scurtă, fugarul Ilan Șor a scris pe Facebook că deputații Adunării Populare ar fi demonstrat astăzi încă odată că dorința de a-și numi persoanele lor în funcțiile din Comitetul Executiv este mai presus decât interesele Găgăuziei. Acum două zile, 7 dintre candidații înaintați de Guțul au picat testul la limba găgăuză. Potrivit legislației locale, pe lângă bașcan, și membrii Comitetului Executiv sunt obligați să cunoască limba autonomiei. Membrii Adunării Populare au la dispoziție 45 de zile pentru aprobarea componenței Comitetului Executiv.”

Prin urmare, serviciul media audiovizual de televiziune „TV8” nu a admis încălcări ale art. 13 din CSMA.

În temeiul prevederilor Codului serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova nr. 174/2018,

Consiliul Audiovizualului al Republicii Moldova DECIDE:

1. Se ia act de rezultatele controlului serviciilor media audiovizuale de televiziune „Exclusiv TV”, „Moldova-1” și „TV8”.
2. Prezenta decizie poate fi contestată în ordine de contencios administrativ la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev nr. 3), în termen de 30 de zile din data comunicării acesteia, fără a fi necesară depunerea unei cereri prealabile.
3. Controlul asupra executării prezentei decizii se pune în sarcina Direcției control servicii media audiovizuale.
4. Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării și se publică pe pagina web oficială a Consiliului Audiovizualului.

PREȘEDINTĂ

Liliana VIȚU-EȘANU